

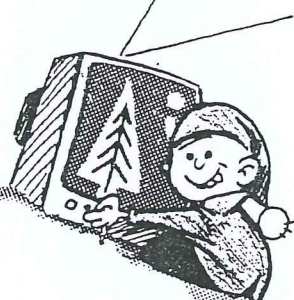
TEABE TELEKRAAT

Nr. 61

31. detsember 1997

*Ilusat
uut
aastat*

HÄID PÜHI !

Kaks nädalat YLE-s

Viinakuu algul oli allakirjutanul õnn olla 2-nädalasel tööalasel tutvumis-, õppe- ja koolitusreisil meie põhjanaabrite juures, Soome YLE TV 1-s. Sõit sai teoks tänu Põhjamaade Ajakirjanduskeskusele, kes jagab vastavaid toetusi Põhjamaade Ministrite Nõukogu nimel. Nemat kandsid ka kõik õppereisiga seotud kulud. Sõidu eesmärk - tutvuda naabrite juures juba mitmeid aastaid saadete ettevalmistamisel ja tootmisel rakendatava nn. **producer-süsteemiga**.

Mina ei ole soomlastesse kunagi kui "põtradesse" suhtunud ja arvan siiaamaani, et nemad on ainukesed, kes meie pürgimusi ja komplekse mõistavad. Ja et neilt on paljugi õppida. Olgu siinkohal mainitud, et ka soomlased ise vaidlevad siiaamaani selle süsteemi põhiseisukohtade üle, samas rõhutades - see ei ole mingi kivistunud ega lõpuni väljatöötatud tegevusprintsip, pidevalt muutuv elu teeb ka muutuste muutmisel oma korrektiive. YLE TV 1-s oli minu vastuvõtjaks dokumentaalsaadete toimetuse, mis on umbes meie endise "Telefilmi" ja praeguse publitsistikatoimetuse videosaadete vahepealne moodustis. Nende toimetuse märki kannab praegu kolm saatesarja: **Ykkösdokumentti** (55 minutit, eetris igal pühapäeval pärast õhtuseid uudiseid, "tegelikkus nii, nagu see on, mõtteid ja elamusi kogu nädalaks, firmatoode"), **Tosi tarina** (30 minutit, eetris teisipäeviti enne õhtuseid uudiseid, "inimesed suures plaanis, inimlikud lood meie ajast ja meie elust") ja **Prisma** (30 minutit, eetris kolmapäeviti, "magasinitüüpi uuemaid kodu- ja välismaiseid teadusuudiseid tutvustav stuudio- ja videosaade")

Loominguliseks tööks on tingimused loodud

Kahe nädala jooksul tutvusin toimetuse argitööga - osalesin koosolekutel, käisin vaatamas kahe saate monteerimist, ühe päeva olin koos võttegrupiga salvestusel. Tutvusin ka teiste toimetuste tööga, rääkisin ajakirjanike, režissööride, operaatorite ja helimeestega. Nägin, kuidas valmistati ette saateid aktuaalsetel teemadel, nagu A - studio ja M.O.T. Tutvusin ka arhiivi ja fonoteegiga, mõlemad on meie mõistes muidugi fantastilised!

Kui nüüd kõik muljed kokku võtta, siis tegemist on Eestiga võrreldes rikka riigi rikka televisiooniga. Kuna olen YLE TV1-s varemgi käinud, siis midagi väga põrutavalt uut seal ei olnud. Küll oli aga kõik kokku kuidagi süsteemne, läbi mõeldud ja... inimesekeske. Mida rohkem süveneda, seda rohkem positiivset tuli esile. LOOMINGULISE TÖÖ tegemiseks on loodud vastavad tingimused.

Näiteks üks osa Pasila uuest telemajast on mõnes mõttes võrreldav meie ühiselamuarhitektuuriga - pikk koridor ja palju suhteliselt väikseid tube. Nii on pea kõikidel toimetajatel ja režissööridel oma tööruum, igas neist on telefon, arvuti ja piisavalt ruumi külalis(t)e vastuvõtuks. Niisugune ruumide paigutus-sisustus võimaldab keskenduda peamisele - töö tegemisele.

Nägin, et YLE TV 1-s tehakse korralikult tööd. Erinevus meiega võrreldes? Kõigepealt see, et tööle tullakse iga päev poole üheksa ja üheksa vahel ning lahkutakse umbes 16.30. Siis on maja peaaegu tühi, jäävad üksikud töönarkomaanid. (Ületundide eest, kui näiteks võttes lähevad algselt planeeritust pikemaks, makstakse korrektselt ja kõigile. Vastav vajadus peab kindlasti olema põhjendatud ja see kinnitatakse alati kas produtsendi või toimetuse juhi poolt.)

Eesmärk on hea saade

Peaaegu kõik saadete tegijad, kellega vestlesin, rõhutasid peamist: YLE-s on tähtis lõppresultaat, HEA SAADE, mitte selle tegemise kiirus. Kvaliteedi arvelt kokku ei hoita. Muidugi on ka neil töökohustused ja kalenderplaanid, millest tuleb kinni pidada. Igal konkreettsel saatel on see erinev, sõltudes teemast, käsituslaadist ja veel paljudest faktoritest. Näiteks 55-minutilisi doksaateid peab lepingu järgi aastas tegema kaks kuni kaks ja pool (see tähendab, et kolmandat tuleb alustada). Pooletunniseid saateid peavad ajakirjanik ja režissöör tegema aastas neli-viis jne.

Korduvalt rõhutati planeerimise ja tootmise paindlikkust ning ka seda, et peamine on kvaliteet. Näiteks pooletunnise saate monteerimiseks antakse keskmiselt neli nädalat, helindamiseks nädal. Veel rõhutati, et mitmetel toimetustel on n.ö. oma monteerija, kes tegeleb ainult selle

toimetuse saadetega. Ja et monteeri on aktiivne loomingulise grupi liige, kes lülitub töösse tegelikult juba stsenaariumi tegemisel ning asub materjali järjestama juba peale esimest võtet.

Päevakajaliste ja suuremat operatiivsust nõudvate saadete puhul on kogu tootmistsükkel muidugi lühem, nagu näiteks pühapäevane A-raportti.

Natuke erinevalt on organiseeritud ka M.O.T.-nimelist sarja tegeva toimetuse töö, kellel ainsana on täiesti oma digitaalne on-line-montaaž IMIX. Nii ei sõltuta maja muudest tegemistest; ka saab vajadusel teha pikki päevi ja öötööd (mille eest makstakse eraldi). Ühe saate tegemisest võtab aktiivselt osa kuus inimest: toimetaja, informaatik, operaator, helirežissöör, monteeri ja ning sekretär, kelle ülesandeks on näiteks võtete organiseerimine, ka inimese leidmine, kes pikemad intervjuud lahti kirjutab. Ühe toimetaja saade on eetris igal neljandal-viendal nädalal. (Selle toimetuse töötajad olid ka ainukesed, kes kurtsid, et töö tempo on liiga kõrge ja hakkab pikapeale tervisele mõjuma. Samas tunnistati, et saadakse ka kõrgemat palka.) Lisaks eelnimetatuile on toimetuses tööl veel produtsent, majandusasjadega tegelev sekretär ja vastutav toimetaja, kes koordineerib kogu toimetuse tööd. Võib muidugi küsida, kas kõik M.O.T.-i saated on uuriva ajakirjanduse parimad näited, aga üksjagu erinevad on nad TV1 teistest saadetest küll. Nagu M.O.T.-i tegijailt, nõutakse kõigilt saadete toimetajatelt -saatejuhtidelt alati saate stsenaariumi või stsenaarset plaani, mis arutatakse koos produtsendi ja vastutava toimetajaga läbi.

Produtsent on koordinaator

Kõik toimetajad, kellega rääkisin, rõhutasid, et olulisim osa saatest on eeltöö ehk saate ettevalmistus, mis peab olema põhjalik ja igakülgne. Saate selles osas pole mõtet kokku hoida, hiljem võivad tegemise käigus ilmnevad vajaka-jäämised palju kallimaks maksma minna. Loomulikult ei välista miski, ka kõige täiuslikum süsteem, inimlikku eksimust, lohakust ja ükskõiksust. Küll aga võib ja peab üritama viia niisugune võimalus miinimumini. Produtsent ongi selleks seatud ja kutsutud. Tema kätte tuleb tulevase saate stsenaarne plaan, mida koos autoriga arutatakse, vajadusel täiendatakse ja korrigeeritakse.

YLE TV1 dokumentaalsaadete toimetuses on saadete planeerimiseks ja kavandamiseks üpris mitmeid võimalusi.

Leo Hursti, "tuottaja" ehk produtsent: "Näiteks üks Tosi tarina maksab 60 000 FIM-i. Põhimõte on niisugune, et tinglikult poole raha eest ehk 30 000 eest tuleb

teenuseid (kaamerat, montaaži jne.) tellida oma majast, s.t. TV1-st. Teine pool on n.ö. pärisraha, mille eest võib osta teenuseid väljastpoolt: stsenaarium, konsultantidelt teavet ja abi, üürida saate tegemiseks vajalikke rekvisiite jne. Kuni sinnamaani välja, et võib vajadusel osta (tellida) terve saate. Teen nii siis, kui näen, et oma saated jäävad nagu lahjaks ja vaja on tõeliselt head saadet, et sarja maine püsiks kõrge. Aastas palju nii teha ei saa, aga üldsumma piires mänguruumi jätkub. Vajadusel annab toimetuse juhataja ka lisaraha ..."

Produtsent on kogu loomingulise tootmisprotsessi koordinaator, talle näidatakse salvestatud materjali, teda kutsutakse vaatama juba järjestatud, aga mitte veel lõplikult monteeri saadet. Tema kaudu võib saada juurde võttepäevi, montaaži ja ka raha. (Tellimistest niipalju, et normaalne võtmetechnika ettetellimine tehakse ära umbes poolteist kuud varem. Vajadusel saab kaamera ka järgmiseks päevaks, ent see on siis ka natuke kallim.) Leo Hursti: "Teatud mänguruumi saan endale sellega, et planeerin juba ette mõned ajalooteemalised ehk ajatud saated. Siis saab neid eetrisse panna ka vastavalt vajadusele, n.ö. augu täiteks. Kui midagi ära jääb või edasi lükkub. Ka niisugust asja juhtub."

Nägin TV1-s ka midagi erilist: valmis saatele tehti värvikorrektuuri. Seda tööd tehti eriaparatuuriga sisustatud montaažis, tunnise saate ühtlustamiseks anti aega 8 tundi. Soomlased ise tunnistasid, et nende jaoks oli see lukstöö ja raha eraldati vaid seetõttu, et on lootus müüa saade välismaale. Tänapäeval saab aga müüa ainult tehniliselt kvaliteetset toodet ja kui nüüd võrrelda meie ning soomlaste saateid, siis sisu poolest me ehk ei jäägi palju alla, aga tehnilise poole pealt kindlasti. Eriti suur on erinevus heli-montaažis ja -kujunduses. Ja sellele on meie tähelepanu ka korduvalt juhitud.

TV1-s ollakse varsti nii kaugel, et saate tegijad saavad oma tööalal oleva arvutiga valida, kuulata ja monteeri arhiivis olevat muusikat ning ka pilti. Järgmine faas on see, et saate off-line montaaž toimub oma tööarvutiga. Kõik see muidugi maksab, telesaade pole odav ja saate tegijatelegi peab korralikult maksma. Toimetuse juht teenib TV1-s 21 000, produtsent 18 000, toimetajad, režissöörid ja operaatorid 13 - 15 000 FIM-i kuus. (Võrdluseks niipalju, et Helsingis on bensiiniliitri hinnarubriid peaaegu samad kui Tallinnas.)

Aga päris kõike vist ikka raha eest ei saa. Töökaid ja andekaid napib neilgi.

Mart Taevere

Arvamustelefon 434 617

11. - 28. detsember 1997

Naine: On masendav, et Eesti Televisioon avaldab sellist võigast reklaami nagu on "Maksimarketil". Minu meelest on see võrdne lõbumaja reklaamiga. Püüdke "Maksimarketile" see reklaam tagasi maksta ja astuge Eesti tasemele.

Naine: Ajakirjandusest on olnud võimalik lugeda, et Andres Raid tuleb Eesti Televisiooni tööle. Enne palun saatke ta logopeedi juurde, sest tal on väga halb diktsioon.

Mees: Täiesti kõlbmatu on "Kapitali" saates läti- ja leedukeelsete nimede esitamine. Oleks vaja kultuurset inimest, kes jagaks meie naaberrahvaste keeli. Niimoodi ei kõlba neid esitada - osa nimest on läti või leedu keeles, osa eesti keeles.

Mees: Häirib Eesti kohanimede tõlkimine vene keelest eesti keelde. *Bolota Suursoo* ei ole Suursoo soo vaid lihtsalt Suursoo, samuti pole vaja *gorod Tallin* tõlkida Tallinna linn, vaid lihtsalt Tallinn.

Vanem mees: Miks näidatakse üht ja sama saadet mitu korda? Miks raisatakse maksumaksja raha? Kui ei osata politseisaadet teha, kui ei käida patrullidega kaasas, siis pole mõtet üldse aega raisata. Andke see aeg parem kellelegi teisele.

Naine: Piirkonnasaated, mis on mõeldud Kesk-Eestile, ei kõlba mitte kuhugi. See on täitsa venestamine! Kesk-Eesti ei ole kunagi vaadanud ega huvi tundnud Narva vastu, nüüd peab Kesk-Eesti kogu aeg neid venelasi arvestama ja nende jutte kuulama. Meie Järvamaalt, Türit ja Paidest, ei taha neid saateid vaadata ja paljud inimesed neid üldse ei vaatagi.

Nooruk: Mulle meeldivad Eesti Televisiooni saated väga. Kui õpilastel on koolivaheaeg, siis võiksite hommikuti näidata vanu telelavastusi nagu "Karlsson" ja "Lumekuninganna" ja teisi. Need on väga toredad. Aitäh!

Vanem naine: Eesti riigitelevisioon on minu arvamist mööda pööbli ja lollide kasvatamiseks tehtud. Või on saadete tegijad tõesti allapoole igasugust arvestust. Ka saadete sissegostjad. Televisioon on propaganda vahend, siis, tähendab, ETV propageerib julmust ja lollust. Kas tõesti pole teil midagi harivat näidata?

Vanem mees: Tehke saade linna korterite mahaparseldamisest. Tuhanded inimesed ootavad, kas ka mõni sulgi saab karistuse. Kõik on silmapiirilt kadunud, ainult bioloog Jüri Ott tegutseb Botaanikaaias. Kas te ei karda, et bioloog võib maha müüa ka teie taimed ja kogu botaanikaaias? Meil ei ole riigis vastutajat, kelle käest aru pärida. Paluks, kui võimalik, "Suures plaanis" seda teemat kajastada. Materjali on ju küllaga ja rahvas ootab.

Vanem naine: Isegi esimesel jõulupühal peab Eesti Televisioon näitama tapmist, tagaaajamist ja kurjategijaid. Kas Eesti Televisioonil on selline eetika? Või on kogu Eestimaal selline eetika? Miks peab jõulupühade ajal, mis on rahupühad, näitama sellist filmi nagu "Maharadza tütar".

Naine: 25. detsembri lastesaade kell 18.20. Veerand tundi käib arutelu, mida võtta kaasa uude aastasse. Vaatajana arvan, et kõik võiks jääda sellest aastast vanasse aastasse.

Mees: 27. detsembri õhtul valmistas Eesti Televisioon oma vaatajatele suure ja tõsise pettumuse, sest ei toimunud otseülekannet "Suure vankri" auhindade üleandmiselt. Kas siis ikka kestab sotsialism, et ei tohi otseülekandeid teha? Loodame, et uuel aastal Eesti Televisioon hakkab sõna pidama.

Naine: Tahan öelda, et "Õnne 13" on muutunud nii tüütult sisutuks. Oleksin õnnelik, kui te sellele aega ei raiskaks.

Mees: Tere hommikust! Vaatan Hommiku TV-d. Reet Oja nimetab siin meie parimat ansamblit, kes kahjuks laulab ainult inglise keeles. Kas avalik-õiguslik televisioon ei peaks jälgima keeleseadust ja panema alla tekstid eesti keeles? Miks peab inglise keel olema selline keel, mida kõik peavad oskama? Samal ajal venekeelsete saadete puhul nõutakse tõlget. Tänan!

TEABETELEKRAAT
on ETV sekretariaadi
väljaanne

Vahendas Lea Arme
tuba 611, tel. 4167

KAASTÖÖD OODATUD!

PERSONALITEATED

Tööleping lõpetatud

10.12.1997 kultuurisaadete toimetuse assistent **Silja Milli-Orav**,
27.12.1997 ajakirjandusliku programmi juht **Katrin Saks**,

31.12.1997 majandustalituse juht **Vello Läänemets**, ökonomist **Ljudmilla Illariosina**, transpordiosakonna juhataja **Aivar Paart**, valveosakonna juhataja **Uno Rogenbaum**, vanemvalvurid **Ülo Elmik**, **Pavel Heidemann**, **Tuve Kuusk**, valvurid **Jevgeni Baranov**, **Ivo Funk**, **Tiit Gorelov**, **Enno Hummel**, **Endel Kaaleste**, **Lea Lember**, **Rein Lüke**, **Toivo Nurmela**, **Toomas Peetsalu**, **Anne Piltjai**, **Linda Reinberg**, **Ljubov Rägastik**, **Riina Siffer**, **Milvi Sommer**, **Karl Tamberg**, **Tamara Trofimova**, **Heino Vassilenko**, **Valeri Vimberg**, **Udo Voikmanson**, **Arvo Vähk**, **Helme Vähk**, õigusosakonna jurist **Peeter Allikvere**, koostööfilmide toimetuse peatoimetaja **Reet Sokmann**, stuudioosakonna insenerid **Zinaida Raag** ja **Jelena Arhipova**, uudisteprogrammi režissööri assistent **Olga Kruglova**, venekeelsete saadete toimetuse saatetoimetaja **Helle-Maie Nurm** ja režissöör **Mare Viljarand**.

03.01.1998 haridustoimetuse toimetaja **Kadri Pihelo**.

04.01.1998 järgmised majapidamisosakonna töötajad:
ehitustööline **Andrei Vorošen**, puusepad **Teet Leola** ja **Leonhard Vaiknurm**, koristajad **Helgi Alas**, **Svetlana Beljakova**, **Natalja Boikova**, **Helene Ideon**, **Heli Jaanus**, **Maie Janke**, **Anne Kaart**, **Anna Kondratjeva**, **Svetlana Kornilova**, **Karin Kulpson**, **Liilia Külvi**, **Marina Lepieva**, **Heljo Lill**, **Herta Milk**, **Lilia Moistus**, **Jelena Morozko**, **Helju Mölder**, **Ülle Nestor**, **Matrjona Nikolajeva**, **Ingrid Nook**, **Viivi Nõmme**, **Maria Progolkina**, **Leili**

Pulst, **Ireene Raava**, **Ruth Rehtla**, **Irina Roters**, **Nadežda Slepak**, **Svetlana Taranova**, **Milvi Tilk**, **Nadežda Tšernikova**, **Luule Vapper**, **Raissa Vilkina**, **Jelena Zaitseva** ja **Valentina Želenskaja**.

Tööleping sõlmitud

Alates 01.12.1997 on **Annaliisa Si-sask** marketingi osakonna marketingijuht; **Marko Punnar** uudisteprogrammi insener; **Pääro Metsand** uudisteprogrammi helirezissöör;

15.12.1997 **Katrin Viirpalu** kultuurisaadete toimetuse toimetaja.

Töölepingu muudatused

Alates 01.01.1998 on **Tauno Peit** operaatorite osakonna operaator.

Aino Sauemägi

Valveadministraatorid selgunud

Vestluste ja vaagimise tulemusena jäid valveadministraatorite konkursi sõelale Tõnu Mikk (peavalveadmin.), Aire Kerdi, Eva Kannimäe ja Uku Ränisoo.

Valveadministraatorid on ETV "väravatel" (nii uue kui vana Telemaja valvelauas) viis päeva nädalas kell 7.00 - 19.00, ülejäänud tundidel ning nädalavahetustel turvab meid ESS.

Helme Siider

Õnnitleme!

1. jaanuar - *Gennadi Starikov*

2. jaanuar - *Maie Pilt, Enn Kopli,
Signe Kruus, Samuel Täager,
Tiit Kimmel, Fred Pajusaar*

30. tööjuubel on
publitsistikatoimetuse toimetajal
Mati Talvikul

3. jaanuar - *Virve Liivanõmm,
Silvi Pruul*

4. jaanuar - *Eino Mereküla,
Jevgeni Truhhanov, Ülle
Roomet*

8. jaanuar - 30. tööjuubel on
uudisteprogrammi operaatoril
Kaljo Johansonil

9. jaanuar - *Lembit Hõbemägi,
Sulev Koppel*

10. jaanuar - *Küllli Liin, Kaidi
Kesamaa*

Pole tähtis, mida sinust
räägitakse, peaasi, et
nad su nime õigesti
kirjutavad

Kahjuks ei või teada, mida
arvaks asjast õnnis Friedrich
Robert ise...

NB KEELENÕU

Lähtume põhimõttest, et kordamine
on tarkuse ema. Siia lisaks veel:
kõige ilusamat emakeelt kuuleb
ETV-s. Vältide siis vigu, mida
mujal (harva ka meil) tehakse.

Poolt ja jaoks

- Asotsiaalsete vanemate **poolt** jäetakse
lapsed tänavale. Asotsiaalsed vanemad
jätavad lapsed tänavale.
- Ta tapeti KGB **poolt**. KGB mõrvas ta.
- Ema **poolt** kootud kindad olid soojad.
Ema kootud kindad olid soojad.

Sõna **poolt** kasutatakse juriidilistes
tekstides. Toodud näidetes on ta
täiesti tarbetu. Nagu ka **jaoks**
järgmistes lausetes:

- Iga kontsert on pianisti **jaoks** raske
ülesanne. Iga kontsert on pianistile
raske ülesanne.
- See oli Eesti **jaoks** suur rõõm. See oli
Eestile suur rõõm.
- Tema **jaoks** tähendas see palju.
Temale tähendas see palju.

Mõistagi

paneme ki- ja gi-liite ALATI sõna lõppu
(kellelegi, mitte kellegile) ega leiuta
sõnale TÖÖTAMA iialgi vorme nagu
töödanud, töödatakse jne.

Parimate soovidega
Mai Järvekül

EESTI TELEVISION
FAEHL

Manni, 2

EE 0100 Tallinn/6